

[Handelsministeren.]

På denne baggrund har regeringen fundet det nødvendigt som en overgangsforanstaltning at fremsætte forslag om en delvis videreførelse af den ekstraordinære prislovgivning indtil 1. juli 1969, dog således, at lovgivningen kan bortfalde fra det tidspunkt, der måtte blive fastsat af handelsministeren.

I de fremsatte lovforslag er der foretaget forskellige ændringer og lempelser i forhold til den hidtidige ekstraordinære prislovgivning. Disse ændringer har for en væsentlig del deres motivering i, at visse af lovens bestemmelser, der i første række tog sigte på at hindre en selvforstærkende prisstigning i tiden umiddelbart efter devalueringen, i nogen grad vil kunne lempes under hensyn til den stedfundne udvikling og den stabilisering i prisudviklingen, der i den forløbne tid har fundet sted. Endvidere er det klart, at meget stive og rigoristiske bestemmelser, der kan være påkrævet i en kortvarig periode og under et ekstraordinært pres på priserne, naturligt må revideres og smidiggøres, når der som her er tale om en lovgivning af længere varighed end oprindelig påtænkt.

Ved de foreslåede ændringer i forhold til den hidtidige lovgivning har man dels haft for øje at opnå en vis smidiggørelse af administrationen af loven, dels foretaget en revision af sådanne bestemmelser, som på længere sigt måtte findes urimelige med henblik på udviklingen i prisstrukturen eller virke hæmmende på rationaliseringsbestrebelsler.

Efter disse almindelige bemærkninger vil jeg gerne kommentere de væsentligste af de nye bestemmelser, idet jeg først vil omtale de foreslåede ændringer i avancestoploven.

Ved lovens revision tilsigtes at imødegå visse rationaliseringshæmmende virkninger af den gældende lov samt at tilvejebringe en smidigere dispensationsadgang, hvorved der bl. a. skabes mulighed for at afbøde de uheldige virkninger over for erhvervsdrivende, som det kan have haft, at bruttoavanceerne er blevet bundet på et vilkårligt tidspunkt, hvor visse virksomheders prisfastsættelse kan have været ude af takt med nylig stedfundne omkostningsstigninger. Endvidere foreslås der åbnet adgang

til uden monopoltilsynets forudgående godkendelse at forhøje bruttoavanceerne med et beløb svarende til de siden avancestoplovens ikrafttræden stedfundne stigninger i erhvervsdrivendes udgifter til leje af lokaler.

I konsekvens af lovens forlængelse til senest 1. juli 1969 har det været nødvendigt at give adgang til inddækning af overenskomstsmæssige lønstigninger, der indtræder efter 1. januar 1969.

Medens handelsvirksomheder efter den gældende lov har haft mulighed for gennem rationalisering af forbedre deres indtjening, har dette ifølge lovens definitioner af bruttoavance ikke været tilfældet for forarbejdningsvirksomheders vedkommende, idet en nedgang i industri- og håndværksvirksomheders udgifter pr. vareenhed til direkte arbejds løn og til forbrug af råvarer og hjælpematerialer har skullet give sig udslag i en tilsvarende prisnedsættelse, uanset om sådanne besparelser er opnået gennem øgede investeringer, hvis forrentning og afskrivning således skal afholdes af en uændret bruttoavance.

Ved en yderligere forlængelse af loven er det hverken fundet rimeligt eller forsvarligt at opretholde denne rationaliseringshæmmende bestemmelse, hvorfor der i lovens § 1 er indføjet en ny bestemmelse, hvorefter industri- og håndværksvirksomheder uden monopoltilsynets forudgående godkendelse vil kunne forhøje bruttoavanceerne med beløb, der svarer til de ved rationalisering efter 1. november 1968 indvundne besparelser i udgifter til direkte arbejds løn og besparelser i forbrug af råvarer og hjælpematerialer. Virksomheder, der er optaget i monopoltilsynets register, vil dog i henhold til monopollovens § 24 fortsat være henvist til at søge tilsynets godkendelse. I øvrigt er det min hensigt, såfremt loven vedtages, at anmode monopoltilsynet om at udsende en vejledning til erhvervslivet om de herefter gældende regler om indkalkulering af rationaliseringsbesparelser.

Efter den gældende lov kan monopoltilsynet i særlige tilfælde dispensere fra avancestoppet. I anledning af den kritik, der fra erhvervslivets side er fremsat vedrørende monopoltilsynets hidtidige dispensationspraksis, vil jeg gerne fremhæve, at lovgivningen ved anvendelsen af udtrykket „i særlige tilfælde“ har tilkendegivet, at